

การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย

ระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2555

สีบวงษ์ สุขะมงคล¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 2) เพื่อศึกษารูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 3) เพื่อศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 และ 4) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555

วิธีวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จากนักการเมือง นักธุรกิจ นักวิชาการ สื่อมวลชน ข้าราชการ จำนวน 30 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 600 คน เลือกแบบเจาะจง

ผลการวิจัยพบว่า

การก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดกันในด้านอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง สื่อมวลชนและกลุ่มพันธมิตร การรัฐประหาร ระบบตรวจสอบถ่วงดุล รัฐธรรมนูญปี 2540 รัฐธรรมนูญปี 2550 การก่อตัวความขัดแย้งเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่สุดคือ การชุมนุมทางการเมืองโดยยึดสถานที่สาธารณะ ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = .931)

รูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ประกอบด้วย สื่อมวลชนที่ไม่เป็นกลางและนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน นักวิชาการที่ไม่เป็นกลาง วาทกรรม “อำมาตย์และไพร่” การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อเหลือง การปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียมกัน รูปแบบความขัดแย้งที่มีระดับปัญหาสูงสุดคือ การชุมนุมปราศรัยที่แยกราชประสงค์ ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = .868)

ผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ประกอบด้วย ผลกระทบทางด้านความแตกแยกของคนในชาติ จริยธรรมและธรรมาภิบาล ผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การยอมรับของประเทศในระดับนานาชาติ ผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ประชาธิปไตย ผลกระทบที่มากที่สุดคือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .710)

¹ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์

การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ประกอบด้วย การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและการใช้กระบวนการตามระบอบประชาธิปไตย การเยียวยา การปรองดอง การให้ความเป็นธรรมตามกฎหมาย การอภัยโทษในกรอบกฎหมาย โดยสังเคราะห์เป็นต้นแบบในการบริหารจัดการความขัดแย้งประกอบด้วย 1) กระบวนการปรองดองที่มีรัฐบาลเป็นผู้นำ (reconciliation process led by government) 2) การสร้างอนาคตร่วม (shared future) 3) การแบ่งปันอำนาจ (shared power) 4) การจัดสรรผลประโยชน์ (shared benefits) ผลวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่จะแก้ไขความขัดแย้งได้สูงที่สุดคือ การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ (\bar{X} = 3.43, S.D. = .767)

คำสำคัญ : การจัดการความขัดแย้ง, ความไม่สงบทางการเมือง, รัฐประหาร

Political Conflict Management

in Thailand During the Years 2001 - 2012

Suebwong Sukamongkol¹

Abstract

The objectives of this research were to study: 1) The formulation of political conflict in Thailand during the years 2001 – 2012; 2) The forms of political conflict in Thailand during the years 2001 – 2012; 3) The impact on security, citizens, and democracy due to political conflict in Thailand during the years 2001 – 2012; and 4) Political conflict management in Thailand during the years 2001 – 2012.

An in-depth interview was conducted for 30 key informants, selected by a purposive sampling from politicians, academicians, government officials, and media and business persons. A sample survey was conducted to collect data from 600 respondents living in Bangkok and its vicinity.

Findings were as follows: The formulation of political conflict in Thailand during the years 2001–2012 was due to the unbalance of social, economic and political factors among the citizens, the conflict of power and interests among political groups, the media and the democratic alliance group, the coup d' é tat, independent entities, and the constitutions of the years 1997 and 2007. The most influential factor was the political protest by occupying public areas (\bar{X} = 3.02, S.D. = .931)

The forms of political conflict in Thailand during the years 2001 – 2012 were the bias of the media and academics, the discourse of “Lords and commons,” the protest of the “yellow shirt” and “red shirt” groups, force used by government, and ineffective law

วารสารเกษมบัณฑิต ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2557

enforcement. The most influential factor was the political protest in the Rajprasong Area (\bar{X} = 3.20, S.D. = .868)

The impacts on security, citizens, and democracy from the political conflict were disharmony, ethical and good governance, security, economic impact, the acceptance of the country in international communities, and the confidence in the justice system. The most influential factor was the economic impact (\bar{X} = 3.53, S.D. = .710)

Political conflict management in Thailand during the years 2001 – 2012 consisted of building national unity with the democratic process, remedies, equality of the justice, and forgiveness. The model could be synthesized with the model of conflict and reconciliation management or the 3S reconciliation model comprised of: 1) Reconciliation process led by government; 2) Shared future; 3) Shared power; and 4) Shared benefits. The most influential factor was building the national unity (\bar{X} = 3.43, S.D. = .767)

Keywords: conflict management, political conflict, coup d' é tat.

¹ Ph.D. student, Public Administration Programme, Valaya alongkorn Rajabhat University, Under the Royal patronage.

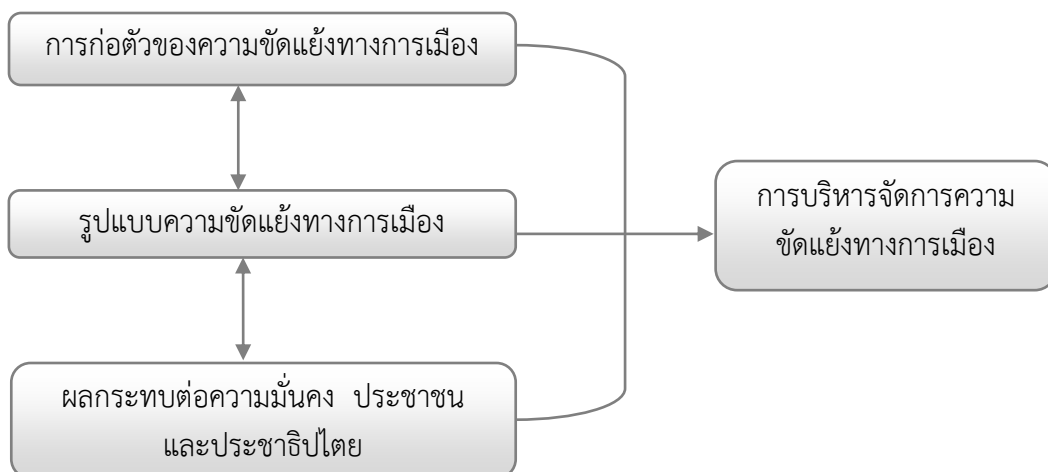
ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 -2555 ได้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรง อันทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติและสถาบันการเมืองอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และความมั่นคงของประเทศ แม้ว่าในปัจจุบันความขัดแย้งดังกล่าวจะมีระดับความรุนแรงลดน้อยลงกว่าในช่วงที่ผ่านมา แต่ก็มีแนวโน้มที่จะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอีกในอนาคต ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะทำการวิจัยและแสวงหาความรู้ในด้านการก่อตัวรูปแบบ ผลกระทบ และการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 เพื่อเป็นข้อมูลความรู้ทางวิชาการให้กับประชาชนและประเทศชาติในการหาทางออกและการเยียวยาความขัดแย้งในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555
2. เพื่อศึกษารูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555
3. เพื่อศึกษาผลกระทบต่อความมั่นคงประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555
4. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีวิจัยที่ใช้ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจากนักการเมือง นักธุรกิจ นักวิชาการ สื่อมวลชน และ ข้าราชการ จำนวน 30 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล จำนวน 600 คน กำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่างโดยวิธีคำนวณทางสถิติของทาโร ยามาเน่ เลือกโดยวิธีเฉพาะเจาะจง และใช้สถิติเชิงพรรณนา ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2555 ผลการวิจัยที่สำคัญมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555

การก่อตัวความขัดแย้ง	\bar{x}	S.D	แปลผล
การที่รัฐธรรมนูญปี 2540 ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีน้อยรายแต่ขนาดใหญ่ขึ้น เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.39	.850	ไม่เห็นด้วย
การให้อำนาจประชาชนในการตรวจสอบเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.20	.899	ไม่เห็นด้วย
นโยบายประชานิยมของรัฐบาลทักษิณเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.64	.984	เห็นด้วย
นโยบายการปราบปรามยาเสพติดอย่างรุนแรงเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.13	.933	ไม่เห็นด้วย
การนำเสนอของสื่อมวลชนกระแสหลัก อาทิ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.81	.916	เห็นด้วย
การประชุมทางการเมืองโดยยึดสถานที่สาธารณะเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	3.02	.931	เห็นด้วย
การรัฐประหารเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.99	.952	เห็นด้วย
การปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.45	.967	ไม่เห็นด้วย
การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.41	.852	ไม่เห็นด้วย
การทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง	2.28	.876	ไม่เห็นด้วย

จากการศึกษาวิจัยการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 พบว่า รัฐธรรมนูญปี พ.ศ. 2540 ไม่เป็นการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมือง โดย

รัฐธรรมนูญฉบับนี้สิทธิและเสรีภาพกับประชาชนตลอดจนออกแบบให้มีฝ่ายบริหารที่เข้มแข็งและมีระบบตรวจสอบถ่วงดุล นโยบายประชานิยมของรัฐบาลทักษิณไม่เป็นการก่อตัวของความขัดแย้งทาง

การเมือง ซึ่งนโยบายประชานิยมของรัฐบาลได้ถูกใจประชาชนจำนวนมาก แต่จะเป็นการก่อตัวของความขัดแย้งกรณีการดำเนินนโยบายมีผลประโยชน์ทับซ้อนและไม่โปร่งใส สื่อและกลุ่มพันธมิตร โดยเฉพาะกลุ่มกดดันสื่อเหลือง พบว่าเป็นการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมือง กรณีที่ชุมนุมโดยยึดที่สาธารณะ และ ทำอากาศยาน การรัฐประหาร พบว่าเป็นการก่อตัวความขัดแย้งทางการเมืององค์กรตรวจสอบและองค์กรอิสระ พบว่าเป็นการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองกรณีที่องค์กรอิสระถูกแทรกแซง รัฐธรรมนูญปี 2550 เป็นการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมือง กรณีที่ร่างและลงประชามติภายใต้เงื่อนไขของกลุ่มรัฐประหาร และมีเนื้อหาบางส่วนที่สังคมส่วนหนึ่งเห็นว่ายังไม่เป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้จากการวิจัยพบว่า ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการขัดกันในอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง เป็นการก่อตัวความขัดแย้งทางการเมือง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การชุมนุมทางการเมืองโดยยึดสถานที่สาธารณะเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งสูงสุด ($\bar{X}=3.02$, S.D.=.931) รองลงมา

ได้แก่ การรัฐประหารเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.99$, S.D.=.952) การนำเสนอของสื่อมวลชน กระแสหลัก อาทิ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.81$, S.D.=.916) นโยบายประชานิยมของรัฐบาลที่กีดกันเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.64$, S.D.=.984) นอกจากนี้พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.45$, S.D.=.967) การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.41$, S.D.=.852) การที่รัฐธรรมนูญปี 2540 ส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีน้อยรายแต่ขนาดใหญ่ขึ้นไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.39$, S.D.=.850) การทำงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.28$, S.D.=.876) การให้อำนาจประชาชนในการตรวจสอบไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.20$, S.D.=.899) และนโยบายการปราบปรามยาเสพติดอย่างรุนแรง ไม่เป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.13$, S.D.=.933)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555

รูปแบบของความขัดแย้ง	\bar{X}	S.D	แปลผล
การนำเสนอของสื่อกระแสหลัก (หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์) แบบเลือกข้างเป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.07	.842	เห็นด้วย
การนำเสนอในอินเทอร์เน็ตและสื่อเครือข่ายสังคม มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชน อันเป็นปัญหาความขัดแย้ง	2.92	.797	เห็นด้วย
นักวิชาการมีส่วนในปัญหาความขัดแย้ง	2.85	.806	เห็นด้วย
การแบ่งแยกประชาชนเป็นกลุ่ม “อำมาตย์และไพร่” เป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.15	.909	เห็นด้วย
การชุมนุมบริเวณทำเนียบรัฐบาล เป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.03	.864	เห็นด้วย
การชุมนุมบริเวณสนามบินดอนเมืองและสนามบินสุวรรณภูมิ เป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.19	.846	เห็นด้วย
การชุมนุมบริเวณโรงแรมรอยัล คลิฟ บีช รีสอร์ท พัทยา เป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.08	.853	เห็นด้วย
การชุมนุมปราศรัยบริเวณแยกราชประสงค์ เป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.20	.868	เห็นด้วย
การเข้าสลายการชุมนุมบริเวณแยกราชประสงค์ แยกคอกวัว อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย สะพานผ่านฟ้าเป็นปัญหาความขัดแย้ง	3.11	.910	เห็นด้วย
การที่ตุลาการรัฐธรรมนูญประกาศยุบพรรคการเมือง เป็นปัญหาความขัดแย้ง	2.77	.900	เห็นด้วย
การตัดสิทธิ์ทางการเมืองของนักการเมือง เป็นปัญหาความขัดแย้ง	2.72	.880	เห็นด้วย
การบังคับใช้กฎหมายในไทยมีลักษณะเป็นสองมาตรฐาน	3.11	.880	เห็นด้วย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า สื่อมวลชน นักวิชาการ วาทกรรม “อำมาตย์และไพร่” การชุมนุมของกลุ่มเสื้อเหลือง-กลุ่มเสื้อแดง การปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐ และการบังคับใช้กฎหมาย เป็นการรูปแบบความขัดแย้งทางการเมือง ทั้งนี้ได้เกิดการนำเสนอของสื่อ นักวิชาการ และวาทกรรม อันทำให้เกิดการแบ่งแยกเป็นฝักฝ่าย โดยมีการชุมนุมของกลุ่มเสื้อสีต่าง ๆ ที่มีการยกระดับขนาดและความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยต่อมาได้เกิดการปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐอย่างรุนแรง ทำให้เกิดการเสียชีวิตและบาดเจ็บของประชาชน ขณะที่การบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทำให้ระดับความขัดแย้งเพิ่มมากยิ่งขึ้น รูปแบบความขัดแย้งทางการเมือง พบว่า การชุมนุมปราศรัยบริเวณแยกราชประสงค์เป็นปัญหา

ความขัดแย้งสูงที่สุด ($\bar{X}=3.20$, S.D.=.868) รองลงมาได้แก่ การชุมนุมบริเวณสนามบินดอนเมืองและสนามบินสุวรรณภูมิเป็นปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=3.19$, S.D.=.846) การแบ่งแยกประชาชนเป็นกลุ่ม “อำมาตย์และไพร่” เป็นปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=3.15$, S.D.=.909) การเข้าสลายการชุมนุมบริเวณแยกราชประสงค์ แยกคอกวัว อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย สะพานผ่านฟ้าเป็นปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=3.11$, S.D.=.910) การบังคับใช้กฎหมายในไทยมีลักษณะเป็นสองมาตรฐาน ($\bar{X}=3.11$, S.D.=.880) โดยที่การชุมนุมบริเวณโรงแรมรอยัล คลิฟ บีช รีสอร์ท พัทยา เป็นปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=3.08$, S.D.=.853) การนำเสนอของสื่อกระแสหลัก (หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์) แบบเลือกข้างเป็นปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=3.07$,

S.D.=.842) การชุมนุมบริเวณทำเนียบรัฐบาลเป็น ปัญหาความขัดแย้ง (\bar{X} =3.03, S.D.=.864) การ นำเสนอในอินเทอร์เน็ตและสื่อเครือข่ายสังคมมี อิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนอันเป็นปัญหา ความขัดแย้ง (\bar{X} =2.92, S.D.=.797) นอกจากนี้ พบว่านักวิชาการมีส่วนในปัญหาความขัดแย้ง

(\bar{X} =2.85, S.D.=.806)การที่ตุลาการรัฐธรรมนูญ ประกาศยุบพรรคการเมืองเป็นปัญหาความขัดแย้ง (\bar{X} =2.77, S.D.=.900) และการตัดสิทธิ์ทางการเมือง ของนักการเมืองเป็นปัญหาความขัดแย้ง (\bar{X} =2.72, S.D.=.880)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อผลกระทบต่อ ความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555

ผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย	\bar{X}	S.D	แปลผล
ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ	3.43	.722	กระทบมากที่สุด
การที่ไม่นำจริยธรรมและธรรมาภิบาลมาปฏิบัติมีผลกระทบต่อปัญหา ความขัดแย้ง	3.28	.807	กระทบมากที่สุด
ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบด้านความมั่นคง	3.43	.711	กระทบมากที่สุด
ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจ	3.53	.710	กระทบมากที่สุด
ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อภาพพจน์และการยอมรับใน ฐานะประเทศ ในระดับนานาชาติ	3.51	.708	กระทบมากที่สุด
ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการ ยุติธรรม	3.35	.770	กระทบมากที่สุด
ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาธิปไตยของประเทศไทย	3.40	.773	กระทบมากที่สุด

ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 ได้ส่งผลกระทบอย่างมากต่อความแตกแยก ของคนในชาติผลกระทบที่สำคัญได้แก่ ผลกระทบจากการที่ ไม่นำจริยธรรมและธรรมาภิบาลมาปฏิบัติ ผลกระทบด้าน ความมั่นคง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ภาพพจน์และการ ยอมรับในฐานะประเทศในระดับนานาชาติ ผลกระทบต่อ ความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และ ผลกระทบต่อ ประชาธิปไตย โดยผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และ ประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองใน ประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่า ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบมากที่สุด ด้านเศรษฐกิจสูงสุด (\bar{X} =3.53, S.D.=.710) รองลงมาได้แก่

ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อภาพพจน์และการ ยอมรับในฐานะประเทศ ในระดับนานาชาติ (\bar{X} =3.51, S.D.=.708) ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบด้านความ มั่นคง (\bar{X} =3.43, S.D.=.711) ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดความ แตกแยกของคนในชาติ (\bar{X} =3.43, S.D.=.722) ความขัดแย้ง นั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาธิปไตยของประเทศไทย (\bar{X} =3.40, S.D.=.773) นอกจากนี้แล้วความขัดแย้งนั้นทำให้ เกิดผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม (\bar{X} =3.35, S.D.=.770) และการที่ไม่นำจริยธรรมและธรรมาภิบาลมา ปฏิบัติมีผลกระทบต่อปัญหาความขัดแย้ง (\bar{X} =3.28, S.D. =.807)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555

การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมือง	\bar{x}	S.D	แปลผล
การเยียวยาจะแก้ปัญหาความขัดแย้ง	2.72	.882	เห็นด้วย
การปรองดองจะแก้ปัญหาความขัดแย้ง	2.95	.907	เห็นด้วย
ความเป็นธรรมตามกฎหมายจะแก้ปัญหาความขัดแย้ง	3.22	.830	เห็นด้วย
การอภัยโทษจะแก้ปัญหาความขัดแย้ง	2.32	1.017	ไม่เห็นด้วย
การสร้างสามัคคีของคนในชาติจะแก้ปัญหาความขัดแย้ง	3.43	.767	เห็นด้วยอย่างมาก
การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีจะแก้ปัญหาความขัดแย้ง	3.34	.824	เห็นด้วยอย่างมาก

จากการศึกษาวิจัย พบว่าการเยียวยา การปรองดอง ความเป็นธรรมตามกฎหมาย การอภัยโทษ การสร้างสามัคคีของคนในชาติ และการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี จะสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งได้ โดยผลวิจัยพบว่า การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การสร้างสามัคคีของคนในชาติจะแก้ปัญหาความขัดแย้งได้สูงที่สุด ($\bar{X}=3.43$, S.D.=.767) รองลงมาได้แก่ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีจะแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ ($\bar{X}=3.34$, S.D.=.824) ความเป็นธรรมตามกฎหมายจะแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ ($\bar{X}=3.22$, S.D.=.830) นอกจากนี้การปรองดองจะแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ ($\bar{X}=2.95$, S.D.=.907) การเยียวยาจะแก้ปัญหาความขัดแย้งได้ ($\bar{X}=2.72$, S.D.=.882) และการอภัยโทษจะไม่แก้ปัญหาความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.32$, S.D.=1.017)

สรุปและอภิปรายผล

1) การก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 พบว่าสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยตั้งแต่ ปี 2544-2555 คือ สื่อและกลุ่มพันธมิตรโดยเฉพาะกลุ่มกดดันสื่อเหลืองในกรณีชุมนุมในที่สถานที่ราชการและสาธารณะ การ

รัฐประหาร องค์กรตรวจสอบและองค์กรอิสระกรณีถูกแทรกแซง รัฐธรรมนูญปี 2550 กรณีที่มาและเนื้อหาในส่วนที่ไม่เป็นประชาธิปไตย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง และการขัดกันในด้านอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง ทั้งนี้พบว่ารัฐธรรมนูญปี 2540 และนโยบายประชานิยมของรัฐบาลทักษิณไม่เป็นการก่อตัวความขัดแย้งโดยตรง แต่จะเป็นความขัดแย้งกรณีที่มีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายมีผลประโยชน์ทับซ้อนและไม่โปร่งใส โดยที่ระบบตรวจสอบถ่วงดุลตามรัฐธรรมนูญปี 2540 ซึ่งรวมถึงองค์กรตรวจสอบและองค์กรอิสระไม่สามารถตรวจสอบถ่วงดุลได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สอดคล้องกับความเห็นของคณิต ญ นคร ในรายงานของ คอป. ที่เห็นว่า การตัดสินใจกรณีชุกหุนภาค1 เป็นการปิดเบี่ยงทางกฎหมาย (คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ, 2554) สอดคล้องกับ Boundary Model ของ Larry Prevost ที่อธิบายว่า ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อขอบเขตและขนบธรรมเนียม (norms) ได้ถูกท้าทาย ถูกคุกคาม หรือ หลีกเลียง ทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น โดยที่ระบบตรวจสอบถ่วงดุลเป็นขอบเขต ซึ่งเมื่อรัฐบาลมีอำนาจมากโดยไม่มีใครสามารถตรวจสอบถ่วงดุลได้ จึงสามารถใช้อำนาจโดยไม่มีขอบเขต อันทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้น (Fulong ,

2005) สอดคล้องกับแนวคิดของ Curle (1991) และ Lederach (1995) ที่อธิบายว่าเมื่อเกิดการไม่สมดุขของอำนาจที่สังคมสามารถรับรู้ได้ (conscientization) ก็จะเกิดความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นมิตร (unpeaceful relations) โดยมีความขัดแย้งที่อยู่ในระยะซ่อนเร้น (latent conflict) ซึ่งจะสามารถพัฒนาเป็นความขัดแย้งที่เปิดเผย (overt conflict) ต่อไป (Curle and Lederach ใน Ramsbotham, O. et al., 2009: 21-22) สอดคล้องกับแนวคิดของ Judith R. Gordon ที่เห็นว่าความขัดแย้งมีระดับความรุนแรงต่าง ๆ กัน กล่าวคือ ความขัดแย้งที่ซ่อนอยู่ (latent conflict) ความขัดแย้งในระยะที่รับรู้ได้ (perceived conflict) ความขัดแย้งในระยะที่รู้สึกได้ (felt conflict) ความขัดแย้งที่แสดงให้เห็นชัด (manifest conflict) และ ความขัดแย้งระยะรับผลที่ตามมาภายหลัง (conflict aftermath) (Judith R. Gordon ใน ฌญพันธ์ เขจรนนท์, 2551:200-202) สอดคล้องกับแนวคิดของ ผาสุก พงษ์ไพจิตร ที่เห็นว่าความขัดแย้งทางการเมืองเกิดจากความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ (ผาสุก พงษ์ไพจิตร ใน ภาณุรุจ มโนรมย์, 2554: 191-199) ซึ่งเมื่อรัฐบาลทักษิณได้มีนโยบายประชานิยมที่ถูกต้องประชาชนจึงได้รับเลือกเป็นรัฐบาล ต่อมาสื่อและกลุ่มพันธมิตรที่เคยมีความสัมพันธ์อันดีกับ พ.ต.ท.ทักษิณ มีความขัดแย้งกันและได้ปราศรัยโจมตีการทำงานของรัฐบาลทักษิณ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kristin เห็นว่าความขัดแย้งภายในกลุ่ม (within group conflict) ที่ไม่ทำงาน (dysfunctional) ทำให้เกิดความเป็นศัตรูส่วนบุคคลขึ้น (interpersonal animosity) ซึ่งฝ่ายพันธมิตรใช้สิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ (Kristin J Behfar & Leigh L Thomson, 2007) สอดคล้องกับ Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson (1976) เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำโดย

พลเมืองที่ออกแบบมาเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะมีประสิทธิผลหรือผิดกฎหมายหรือไม่ โดยรูปแบบการมีส่วนร่วมอาจเป็นการมีส่วนร่วมด้วยตัวเอง (autonomous participation) หรือ การมีส่วนร่วมโดยการระดมมวลชน (mobilized participation) (Huntington and Nelson, 1976 : 1-27) ทั้งนี้กลุ่มพันธมิตรมีเป้าหมายที่จะล้ม “ระบอบทักษิณ” จึงเกิดกลุ่มการเมืองและประชาชนที่ขึ้นชมนโยบายของรัฐบาลทักษิณออกมาต่อต้าน ซึ่งเป็นการขัดกันอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง โดยต่อมาแบ่งเป็นสองขั้วและมีระดับความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของการเพิ่มขึ้นและลดลงของระดับความขัดแย้งของ Glasl, Fisher, and Keashle (Ramsbotham, O. et al : 2009) ที่เห็นว่าความขัดแย้งเกิดเริ่มจากความแตกต่าง (difference) และต่อมาได้พัฒนาเป็นการขัดกัน (contradiction) การแบ่งขั้ว (polarization) ความรุนแรง (violence) และสงคราม (war) (Glasl, Fisher, and Keashle ใน Ramsbotham, O. et.al.2009:11) และเมื่อมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นจึงเกิดการรัฐประหารโดยเห็นว่าอำนาจบริหารนิติบัญญัติ ตุลาการไม่สามารถทำให้ประเทศมีความสงบได้ สอดคล้องกับ Robert A. Dahl ที่เห็นว่าช่วงประเทศเกิดวิกฤตการณ์ การใช้วิธีการที่ไม่เป็นประชาธิปไตยจะสามารถยอมรับได้ง่ายกว่าเดิม (Robert A. Dahl ใน โชติสา ชาวสนธิ, 2548:208) ขณะที่การรัฐประหารทำให้เกิดความซับซ้อนของความขัดแย้งมากยิ่งขึ้นและไม่เป็นประชาธิปไตย ทำให้อำนาจประชาชนน้อยลง สอดคล้องกับ H. Daalder เห็นว่า ปัญหาของการที่ผู้นำฝ่ายทหารเข้ามาบีบบทบาททางการเมืองเมื่อได้เป็นผู้นำในการปกครองประเทศแล้วมักจะหลงใหลอำนาจ และมักใช้วิธีการบีบบังคับ ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์หรือเสียงคัดค้านไม่ได้ (Daalder ใน ทินพันธ์ นาคะตะ,

2555: 101) ขณะที่รัฐธรรมนูญปี 2550 มีผู้ไม่เห็นด้วยในแง่ที่มาและเนื้อหาบางส่วนที่ไม่เป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับ คณิน บุญสุวรรณ ที่เห็นว่าการมีเงื่อนไขว่าหากประชาชนไม่เห็นด้วยกับรัฐธรรมนูญปี 2550 ก็จะได้รัฐธรรมนูญฉบับคมช. เป็นการข่มขู่ประชาชน (คณิน บุญสุวรรณ, 2550: 123-126) สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา อุดชาชน พบว่ารัฐธรรมนูญปี 2550 ได้แก้ไขปัญหาส่วนหนึ่งของรัฐธรรมนูญปี 2540 แต่มีปัญหาบางอย่างเพิ่มขึ้นรวมถึง ปัญหาการสรรบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญของศาลและคณะกรรมการสรรหา และ ปัญหากระบวนการสรรหาบุคคลของวุฒิสภา (ปัญญา อุดชาชน, 2553 : บทคัดย่อ) ซึ่งผลการศึกษาเชิงปริมาณยังสอดคล้องให้เห็นว่าสาเหตุหรือการก่อตัวความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 – 2555 คือ การชุมนุมทางการเมืองโดยยึดสถานที่สาธารณะเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งสูงสุด ($\bar{X}=3.02$, S.D.=.931) รองลงมาคือ การรัฐประหารเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้ง ($\bar{X}=2.99$, S.D.=.952)

2) รูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 พบว่า ปัญหาและรูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยเกิดจากปัญหารูปแบบของความขัดแย้งที่มีความหลากหลายมิติแต่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบอย่างมีมูลเหตุผลของความขัดแย้งทางการเมือง ประกอบด้วย การชุมนุมทางการเมืองของกลุ่มเสื้อเหลืองเสื้อแดงในกรณีที่ชุมนุมโดยยึดสถานที่สาธารณะ พร้อมทั้งปลุกกระดมมวลชนให้มีความเกลียดชังซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Paul Wehr ได้เสนอการมองพลวัตความขัดแย้ง 5 สถานการณ์ คือ 1.เหตุการณ์กลางบอเหตุ ซึ่งอาจเป็นการร้องเรียนการประท้วง 2. พัฒนาการของประเด็นปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งอาจ

เกิดปัญหาข้อพิพาท หรือการที่เป็นประเด็นสาธารณะ 3.การแยกขั้วในกระบวนการของความขัดแย้ง โดยแต่ละฝ่ายก็หาพวกมาสนับสนุนตนตลอดจนการแสดงจุดยืน 4.เกลียวส่วานความขัดแย้ง คือการตอบโต้ระหว่างกันซึ่งอาจทำให้ความขัดแย้งลดหรือเพิ่มขึ้น 5.การสร้างภาพถาวรของคู่ขัดแย้ง ทำให้คู่ขัดแย้งถูกมองเป็นศัตรู โดยไม่อาจมองเห็นในอีกด้านถึงความเป็นมิตรและไม่มีอันตรายของอีกฝ่ายหนึ่ง (Paul Wehr ใน ฉันทนา บรรพศิริโชติ หวันแก้ว, 2550: 61) การสร้างวาทกรรมอำมาตย์และไพร่ที่กลุ่มการเมืองใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมือง โดยตอกย้ำทำให้เกิดความรู้สึกเกลียดชังทางสังคมมากยิ่งขึ้น การใช้สื่อเพื่อสร้างมวลชนและความขัดแย้งสอดคล้องกับรายงานฉบับสมบูรณ์คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) กรกฎาคม 2553 – กรกฎาคม 2555 พบว่าสื่อเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดความแตกแยกและทำให้ความขัดแย้งในสังคมยกระดับเป็นความรุนแรง โดยเฉพาะการนำเสนอของสื่อที่บิดเบือนกระตุ้นให้เกิดความเกลียดชัง (hate speech) หรือให้ใช้ความรุนแรง นักวิชาการบางส่วนก็มีบทบาทเป็นที่ปรึกษาของนักการเมือง นักวิชาการแบ่งฝักแบ่งฝ่าย นำเสนอข้อมูลสนับสนุนกับกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองโดยโจมตีฝ่ายตรงกันข้าม ทำให้ความขัดแย้งเพิ่มระดับรุนแรงมากขึ้น การปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยทางจิตวิทยาของ Stanley Milgram ในบทความของประจักษ์ ก้องกีรติ ในหนังสือ “ความรุนแรงซ่อนหาสังคมไทย” ที่สรุปผลการทดลองว่าภายใต้สถานการณ์ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ถูกสั่งการโดยผู้มีอำนาจที่ตนเห็นว่ามีอำนาจชอบธรรม คนธรรมดาที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชานั้นก็สามารถที่จะแสดงความรุนแรงต่อคนที่ตนไม่รู้จักและไม่ได้เป็นศัตรูกับตนมาก่อนอย่างคาดไม่ถึง (Stanley

Milgram ใน ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2553: 46) สอดคล้องกับ แนวคิดของการเพิ่มขึ้นและลดลงของระดับความขัดแย้งของ Glasl, Fisher, and Keashle (Ramsbotham, 2009 : 11) ที่เห็นว่าความขัดแย้งเกิดเริ่มจากความแตกต่าง (difference) และต่อมาได้พัฒนาเป็นการขัดกัน (contradiction) การแบ่งขั้ว (Polarization) ความรุนแรง (violence) และ สงคราม (war) นอกจากนี้ การบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่กรณีที่ไม่มีความยุติธรรม เลือกลงปฏิบัติ ไม่มีมาตรฐานที่ชัดเจน สอดคล้องกับ Boundary Model ของ Larry Prevost ที่อธิบายว่า ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อขอบเขตและขนบธรรมเนียม (norms) ได้ถูกทำลาย ถูกคุกคาม หรือ หลีกเลียง ซึ่งความขัดแย้งนั้นต้องการได้รับการแทรกแซงเพื่อที่จะแก้ไข ในขณะที่เขาเห็นว่าวิกฤติการณ์เป็นความขัดแย้งที่ขยายตัวขึ้นโดยไม่มีการแทรกแซง ทำให้ขอบเขตนั้นพังทลายลงและทำให้เกิดวิกฤติการณ์ ซึ่งกรณีนี้เห็นได้ว่าสังคมได้ขาดบรรทัดฐานในการปฏิบัติอย่างชัดเจน เนื่องจากไม่มีการชี้ชัดหรือตัดสินอย่างรวดเร็วและชัดเจนเพียงพอของฝ่ายที่บังคับใช้กฎหมาย จึงทำให้ไม่ทราบว่าจะผิดหรือถูก การบังคับใช้ยังลักลั่นในกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ทำให้เกิดคำถามถึงความยุติธรรมที่เท่าเทียม จึงเป็นรูปแบบความขัดแย้งหนึ่ง ซึ่งกรณีนี้ถือได้ว่าเป็นความขัดแย้งเชิงโครงสร้าง (Gary T. Fulong , 2005)

3) ผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 พบว่า ความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544 - 2555 ส่งผลกระทบต่อประเทศในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจสูงที่สุดทำให้ต่างชาติไม่กล้ามาลงทุนใน

ประเทศ เศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว สอดคล้องกับ ธนวรรณ พลวิชัย ใน เปี่ยมศักดิ์ คุณากรประทีป (2552: 107-119) เห็นว่า จุดเริ่มปัญหาเกิดจากความมั่นใจทางเศรษฐกิจซึ่งทำให้ขาดแรงขับเคลื่อนโดยสาเหตุนี้มาจากปัญหาการเมืองและปัญหาเศรษฐกิจโลก ดังนั้นรัฐบาลควรฟื้นความเชื่อมั่นให้กับทั้งนักธุรกิจในประเทศและต่างประเทศ แต่การพัฒนาให้ยั่งยืนนั้นต้องสร้างแบรนด์ไทยแลนด์ โดยมีการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจที่สามารถคุณภาพได้ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากร และพัฒนาการคมนาคมอย่างเป็นรูปธรรม รองลงมาได้แก่ ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อภาพพจน์และการยอมรับในฐานะประเทศ เป็นการทำลายภาพพจน์ของประเทศ ภาพลักษณ์ของความมีเมตริจิตของชาวไทยได้เสียไปด้วย สอดคล้องกับบทความของ Andrew Batt ซึ่งสอบถามคนทั่วโลก เห็นว่าผลกระทบทางการเมืองของไทยนั้นร้ายแรงยิ่งกว่าวิกฤติการณ์ของโรค SARS เสียอีกอันเนื่องมาจากการรับรู้ผ่านสื่อต่าง ๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องติดในสนามบินเป็นเวลานาน ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบด้านความมั่นคง (Andrew Batt ใน Business Week Thailand, 2551 : 34) สอดคล้องกับเกษียร เตชะพีระ ได้วิเคราะห์ว่าประเทศไทยกำลังจะเป็นรัฐล้มเหลว (a failing state) ซึ่งรัฐล้มเหลวนั้นมีพัฒนาการ 3 ชั้น คือ รัฐเปราะบาง (fragile state) รัฐในวิกฤติ (crisis state) รัฐล้มเหลว (failed state) (เกษียร เตชะพีระ, 2553: 19) ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดความแตกแยกของคนในชาติ ทำให้ขาดความรักและความสามัคคี ความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาธิปไตยของประเทศไทย นอกจากนี้แล้วความขัดแย้งนั้นทำให้เกิดผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และการที่ไม่นำจริยธรรมและธรรมภิบาลมาปฏิบัติมีผลกระทบต่อปัญหาความขัดแย้ง สอดคล้องกับการ

วิจัยของ ซีร์กัทร์ เสรีรังสรรค์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับ “จริยธรรมของนักการเมือง” ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2549 โดยเปรียบเทียบข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 125 คน สมาชิกวุฒิสภา 46 คน และ กลุ่มอื่นที่ประกอบด้วยกลุ่มคน 10 กลุ่ม ในส่วนผลวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับผลกระทบด้านการเมือง ความมั่นคง อันเนื่องมาจากปัญหาการละเมิดจริยธรรมทางการเมืองและมีลักษณะผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมือง พบว่าระบอบประชาธิปไตยถูกทำลายลง ประเทศเกิดความวุ่นวาย รัฐบาลถูกแรงกดดันจนต้องล้มไป และอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองดังเช่นเหตุการณ์ในช่วง 14 ตุลาคม 2516 หรือ 17-20 พฤษภาคม 2535 (ซีร์กัทร์ เสรีรังสรรค์, 2549: 209-211)

4) การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2544-2555 พบว่า การสร้างความสามัคคีของคนในชาติจะแก้ปัญหาคความขัดแย้งได้สูงที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Dankwart A. Rustow ที่เห็นว่าการพัฒนาทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องทำเป็นลำดับขั้นตอนคือ การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ การสร้างอำนาจอันชอบธรรมให้กับรัฐบาลในการปกครอง การสร้างความเสมอภาคทางการเมือง (เชาวนะ ไตรมาศ, 2551: 181) รองลงมาคือ การแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี ไม่ใช้ความรุนแรง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Johan Galtung ที่เห็นว่า แนวทางแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและการสร้างสันติภาพจะต้องทำการปฏิรูปความขัดแย้งโดยสันติวิธี โดยได้เสนอวิธี transcend approach ที่เขาเขียนในหนังสือคู่มือเกี่ยวกับสันติภาพ และ การศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้ง (Handbook of Peace and Conflicts Studies, Kindle Edition) ว่าวิธีการนี้มุ่งไปที่

สันติภาพ (peace) อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคู่ขัดแย้งไม่ใช่เกี่ยวกับเรื่องความมั่นคง ซึ่งไม่เหมือนกับแนวทางที่มุ่งไปที่ความมั่นคง (security approach) ที่มองว่าคู่ขัดแย้งคือการคุกคามที่ต้องกำจัด อันไม่เกี่ยวกับการปรับปรุงความสัมพันธ์และความสันติภาพจะเกิดขึ้นเมื่อความสัมพันธ์ได้ถูกปฏิรูป ขณะที่ความขัดแย้งต้องปฏิรูปตัวเองเพื่อไม่ให้สถานการณ์ที่เลวร้ายเกิดในอนาคต โดยเขาอธิบายเพิ่มเติมว่าวาทกรรมที่ใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรุนแรงมีสองคำคือ ความมั่นคงปลอดภัย (security) และ สันติภาพ (peace) ซึ่งแนวทางที่เน้นความมั่นคงปลอดภัยนั้นเน้นความมีกำลังที่เหนือกว่าในการใช้ความไม่เท่าเทียม ส่วนแนวทางสันติภาพนั้นต้องการให้ความขัดแย้งมีผลลัพธ์ที่รับได้กับทุกฝ่าย ยั่งยืน และเท่าเทียมกัน ทั้งนี้การแก้ไขโดยสันติวิธีนี้สามารถสื่อสารไปสู่สังคม (Webel and Galtung, 2007: 14-25) การให้ความเป็นธรรมตามกฎหมายต้องยึดหลักนิติรัฐ หรือ rule of law โดยให้ความยุติธรรมอย่างเสมอภาค ตลอดจนมีกระบวนการปรองดอง ซึ่งสอดคล้องกับ เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ที่เห็นว่าสมาชิกของคู่ขัดแย้งมีจำนวนมาก การมุ่งแพ้นะมีแต่ความวุ่นวาย การปรองดองจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น (เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ใน เปี่ยมศักดิ์, 2552) สอดคล้องกับ Larry Prevost ที่นำเสนอ The boundary model ซึ่งเสนอว่าในเชิงยุทธศาสตร์แล้ว เมื่อความขัดแย้งหรือวิกฤติการณ์เกิดขึ้นจะต้องมีการแทรกแซง โดยในการสร้างขอบเขตใหม่โดยมี 4 องค์ประกอบของขอบเขตคือ การทำให้ขอบเขตชัดเจนและสร้างขอบเขตขึ้นใหม่ (boundary clarified and re-established) การปรองดองและการเยียวยาจะสามารถแก้ไขความขัดแย้งได้ แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างจริงจังของทุกฝ่าย ซึ่งมีความจำเป็นที่จะเจรจาตกลงกัน

โดยมีแนวคิดเป็นแบบ win-win ไม่ใช่ win-lose หรือ lose-lose (Fulong, 2005)

จากการศึกษาวิจัย สามารถสังเคราะห์เป็นโมเดลในการบริหารความขัดแย้ง (conflict management model) หรือเรียกย่อว่า R3S Model ดังต่อไปนี้

Reconciliation คือ กระบวนการปรองดอง โดยรัฐบาลเป็นผู้นำกระบวนการปรองดอง มีกรอบการดำเนินการด้วยวิธีการสันติวิธีและภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยมีเครื่องมือคือการสานเสวนา (dialog) การให้ความยุติธรรม (justice) การเยียวยา (remedies) การให้อภัย (forgiveness) การเจรจาไกล่เกลี่ย

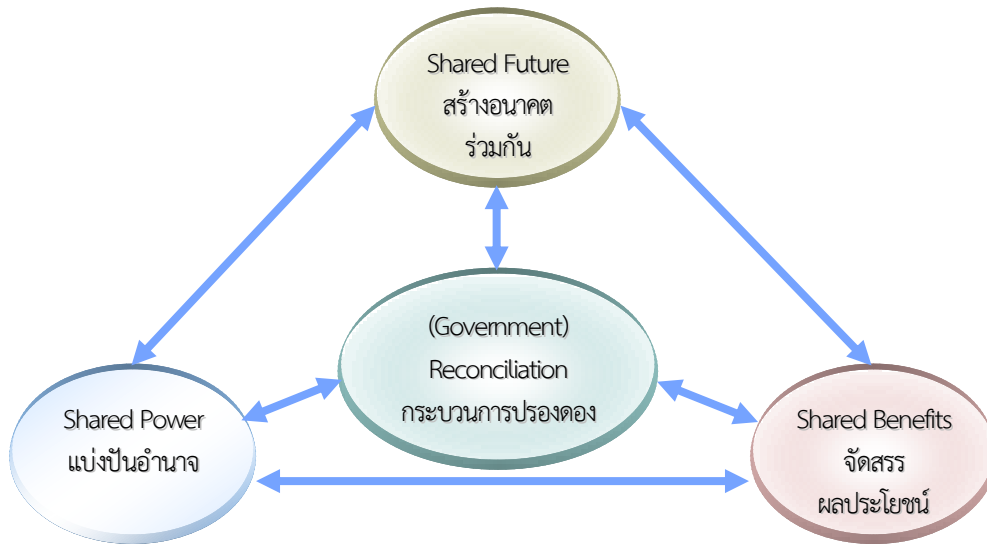
Shared future คือ เป็นการก้าวพ้นหล่มของความขัดแย้ง โดยเห็นว่าอดีตนั้นไม่สามารถจะแก้ไขได้ แต่สามารถแก้ไขอนาคตได้ ดังนั้นจึงต้องมี

การตกลงร่วมกันของคนในสังคม โดยตกลงกันได้เป็น 2 ทางคือ Top-down และ Bottom-up

Shared power คือ การจัดสรรอำนาจ โดยให้ทุกฝ่ายยอมรับอำนาจซึ่งกันและกัน มีองค์ประกอบให้มีระบบตรวจสอบถ่วงดุล (check and balance of power) ที่เหมาะสมและไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน ให้อำนาจประชาชนในการตรวจสอบถ่วงดุล โดยไม่มีการพยายามรวบอำนาจในลักษณะเบ็ดเสร็จเด็ดขาด

Shared benefits คือการจัดสรรผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ให้กับกลุ่มการเมือง และประชาชนทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม รวมถึงผลประโยชน์ทางด้านจิตใจ โดยให้ทุกคนสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีศักดิ์ศรี ด้วยความเคารพซึ่งกันและกัน

โมเดลในการบริหารความขัดแย้ง นำเสนอในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 โมเดลการบริหารความขัดแย้ง (R3S Model)

ข้อเสนอแนะ

1) รัฐบาลควรเป็นผู้นำในการบริหารจัดการความขัดแย้งและเริ่มกระบวนการปรองดอง เนื่องจากเหตุการณ์ปัจจุบันได้มีระดับความรุนแรงน้อยกว่าเหตุการณ์ก่อนหน้านี้อย่างมาก ทำให้รัฐบาลมีอำนาจในการบริหารจัดการได้มากกว่าในช่วงแรกและใช้ต้นทุนในการดำเนินการน้อยกว่า รัฐบาลควรเป็นแกนนำในการเจรจากับกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ด้วยความจริงใจ ควรรักษาผลประโยชน์และรับฟังปัญหาของคนส่วนน้อยด้วย โดยเปิดให้มีเสรีภาพในการแสดงออกถึงความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ไม่ควรที่จะสนับสนุนให้เกิดการแบ่งแยกประชาชนเป็นกลุ่ม ๆ รัฐบาลควรบริหารประเทศโดยยึดหลักจริยธรรมและธรรมาภิบาล มุ่งเน้นควรแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองของประชาชน โดยจัดให้มีการศึกษา สาธารณะ สุข และสาธารณสุขไปทุกอย่างทั่วถึง รัฐบาลควรจัดให้มีการเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างยุติธรรมและทั่วถึงทุกฝ่าย ทั้งนี้กระบวนการปรองดองต้องอยู่ภายใต้กรอบของการสร้างความสามัคคีในชาติ การแก้ไขปัญหโดยสันติวิธี และให้ความเป็นธรรมตามกฎหมาย

2) ระบบตรวจสอบถ่วงดุล ต้องมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทุกฝ่ายควรมีการปรึกษาหารือในการออกแบบระบบถ่วงดุลอำนาจของฝ่ายบริหารใหม่ จึงควรมีระบบที่สามารถป้องกันการแทรกแซง การแต่งตั้งโยกย้ายจากนักการเมือง โดยเห็นว่าควรมีระบบที่มีการเชื่อมโยงกับประชาชนด้วย

3) ประชาชนคาดหวังกับกระบวนการยุติธรรมไว้สูงมาก และเป็นความหวังที่สำคัญในการ

ยุติปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ดังนั้นกระบวนการยุติธรรมต้องมีความโปร่งใส รวดเร็ว และทุกฝ่ายต้องให้การยอมรับ โดยควรมีการตัดสินคดีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วเพื่อสร้างมาตรฐานให้กับสังคม

4) ผู้นำและองค์การศาสนาทุกศาสนามีบทบาทสำคัญในการอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีความรักความเมตตาต่อกัน โดยส่งเสริมการทำความดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้อภัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้ประเทศชาติสามารถพัฒนาเดินหน้าต่อไปได้

5) สื่อมวลชนควรปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรมและมีคุณธรรม โดยนำเสนอข้อมูลที่ครบถ้วนและเป็นจริงให้กับประชาชน เห็นประโยชน์ของชาติเป็นสิ่งสำคัญ และไม่ควรที่จะนำเสนอในลักษณะแบ่งฝักแบ่งฝ่าย นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องควรตกลงร่วมกันในการหามาตรการที่จะควบคุมสื่อที่มีลักษณะการบ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

6) กลุ่มผู้ชุมนุมจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและเคารพในสิทธิของผู้อื่น เพื่อไม่ให้กระทบต่อความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ขณะเดียวกัน รัฐบาลและรัฐสภาควรรอกกฎหมายเพื่อควบคุมการชุมนุมให้ชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขต ข้อกำหนดเงื่อนไข และบทลงโทษ

7) การปรองดองอย่างแท้จริงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยควรเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติและสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้รักและสามัคคี ไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย และทุกฝ่ายควรหันหน้ามาเจรจากัน นอกจากนี้ต้องให้ความรู้ให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างทั่วถึงด้วย

บรรณานุกรม

- เกษียร เตชะพีระ. (2553). **สงครามระหว่างสี: ก่อนถึงจุดที่ไม่อาจหวนกลับ**. กรุงเทพฯ: โอเพ่นบุ๊กส์.
- คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.). (2554). **รายงานความคืบหน้าคณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) ครั้งที่ 2 (17 มกราคม 2554-16 กรกฎาคม 2554)**. สืบค้นจาก http://www.bangkokbiznews.com/home/media/2011/12/09/attachfile/news_attach_423629_1.pdf.
- คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.). (2555). **รายงานฉบับสมบูรณ์คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริงเพื่อการปรองดองแห่งชาติ (คอป.) กรกฎาคม 2553-กรกฎาคม 2555**. สืบค้นจาก <http://www.innnews.co.th/images/assets/report.pdf>.
- คณิน บุญสุวรรณ. (2550). **33 ปี การเมืองไทย : ประชาธิปไตยในวังวน**. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ฉันทนา บรรพศิริโชติ ห้วนแก้ว. (2550). **ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับสันติวิธีและธรรมชาติของความขัดแย้งในสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2553). **ความรุนแรงซ่อน/หาสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: มติชน
- เชาวนะ ไตรมาศ. (2551). **การเมืองในรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- โชติสา ขาวสนิท. (2548). **การศึกษาเปรียบเทียบประชาธิปไตยตัวแทนและประชาธิปไตยทางเลือกว่าด้วยระบอบประชาธิปไตย**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทินพันธ์ นาคะตะ. (2555). **การเมืองไทย : ระบบที่ไม่มีสูตรสำเร็จรูปในการแก้ปัญหา**. กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. (2549). **นักการเมืองไทย : จริยธรรม ผลประโยชน์ทับซ้อน การคอร์รัปชัน สภาพปัญหา สาเหตุ ผลกระทบ แนวทางแก้ไข**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2551). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ภานุรุจ มโนรมย์. (2554). **การเมืองต้องนำไทยผ่านวิกฤต**. กรุงเทพฯ: ประชาชน.
- ปัญญา อุดชนชน. (2553). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ: ศาลรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ**. ดุษฎีนิพนธ์. นิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เปี่ยมศักดิ์ คุณากรประทีป. (2552). **ฝ่าอนาคตประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- Batt A. (2008). **การเมืองกระทบเศรษฐกิจไทย**. ใน Business Week Thailand. กรุงเทพฯ: บางกอกสเตชัน เน็ทเวิร์ค.
- Behfar, K. and Thomson, L. (2007). **Conflicts in Organizational Groups: New Directions in Theory and Practice**. India: Replika Press.
- Furlong, G. (2005). **The Conflict Resolution Toolbox : Models&Maps for Analyzing, Diagnosing and Resolving Conflict**. Canada: John Wiley & Sons Canada.
- Huntington Samuel P. and Joan M. Nelson. (1976). **No Easy Choice : Political**

Participation in Developing Countries. Cambridge Massachusetts: Harvard University Press.

Ramsbotham, O. et. al. (2009). **Contemporary Conflict Resolution.** 2nd ed. Cambridge: Polity Press.

Webel, C. and Galtung, J. (2007). **Handbook of Peace and Conflict Studies.** United States of America: Routledge